

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	11
WSTĘP	13
ROZDZIAŁ I	
GENEALOGIA NIHILIZMU	24
1. Charakterystyka fenomenu nihilizmu	24
1.1. Nihilizm i nicość – wzajemne zależności	25
1.2. Podstawowe aspekty nihilizmu	28
2. Historyczne interpretacje nihilizmu	32
2.1. Nihilizm w filozofii niemieckiego idealizmu	32
2.2. Populizm i ruchy rewolucyjne w Rosji w XIX wieku	36
2.3. Nihilizm aktywny Fryderyka Nietzscheho	45
2.4. Roztopienie się bycia według Martina Heideggera	51
3. Wpływ nihilizmu na systemy totalitarne i postmodernizm	57
ROZDZIAŁ II	
ETYKA W KRĘGU NIHILIZMU	62
1. Nicość jako źródło etyki według Alberta Caracciola	63
1.1. Koncepcja nihilizmu metodycznego	63
1.2. Nicość jako przestrzeń religijna	66
1.3. Tragiczność wezwaniem do odpowiedzialności	67
2. Luigi Pareysona przewyciężenie nihilizmu pocieszenia	70
2.1. Wolność jako wyjście z niebycia i nicości	71
2.2. Chryścijaństwo formą myślenia tragicznego	74
2.3. Propozycja etyki inicjatywy moralnej	77
3. Technika jako forma etyki według Emanuela Severina	78

3.1. Dzieje świata zachodniego historią nihilizmu	78
3.2. Krytyka współczesnej cywilizacji technologicznej	82
3.3. Etyka techniki jako etyka komunikacji	87
3.4. Powrót do filozofii Parmenidesa szansą na przezwycięzenie nihilizmu	88
4. Massima Cacciariego etyka nihilizmu mistycznego	90
4.1. Koncepcja nihilizmu irracjonalnego	90
4.2. Wizja chrześcijaństwa bez transcendencji	93
4.3. Etyka człowieka technologicznego <i>in statu viae</i>	94
4.4. Potęga techniki jako immanentna apokalipsa	98
5. Przezwyciężenie nihilizmu moralnego według Vittoria Possentiego	99
5.1. Nihilizm teoretyczny jako podstawa nihilizmu moralnego	100
5.2. Narodziny i konsekwencje nihilizmu prawnego	102
5.3 Nihilizm jako negacja religii	104
5.4. Formy przezwyciężenia nihilizmu	106
5.5. Główne zasady etyki personalistycznej	109

ROZDZIAŁ III

HERMENEUTYCZNA KONCEPCJA MYŚLI SŁABEJ 115

1. Zastąpienie metafizyki przez hermeneutykę	116
1.1. Myśl mocna jako symbol metafizyki	117
1.2. Hermeneutyka jako przejaw myśli słabej	123
2. Dekonstrukcja kartezjańskiej podmiotowości	128
2.1. Zanegowanie podmiotu w rozumieniu Kartezjusza	128
2.2. Aktywna i pasywna strona podmiotu	132
2.3. Kenoza jako emancypacja podmiotu	135
2.4. Propozycja ontologii aktualności	137
3. Obrona myśli słabej w sporze z Nowym Realizmem	139
3.1. Zarzuty dotyczące myśli słabej ze strony Nowego Realizmu	140
3.2. Argumenty zwolenników myśli słabej	144

ROZDZIAŁ IV

CHRZEŚCIJAŃSTWO JAKO FORMA NIHILIZMU 148

1. Utożsamienie hermeneutyki z nihilizmem 149
  - 1.1. Propozycja odejścia od nihilizmu tragicznego 149
  - 1.2. Nowe rozumienie śmierci Boga 152
2. Sekularyzacja jako pojednanie nihilizmu z chrześcijaństwem 153
  - 2.1. Idea powszechnej duchowości Joachima z Fiore 154
  - 2.2. Sekularyzacja istotą nowożytności 155
  - 2.3. Sekularyzacja jako kenoza 159
  - 2.4. Powrót religii w wersji zsekularyzowanej 161
3. Reinterpretacja orędzia chrześcijańskiego 166
  - 3.1. Konieczność zerwania związku *sacrum* z przemocą 167
  - 3.2. Cechy religii w wersji słabej 170
4. Profile chrześcijaństwa nihilistycznego 172
  - 4.1. Gościnność jako istota religii 173
  - 4.2. Nowe rozumienie moralności i dogmatów 174
  - 4.3. Śmierć jako kres doczesności 177

ROZDZIAŁ V

NIHILISTYCZNA ETYKA MIŁOSIĘRDZIA 182

1. Etapy namysłu nad etyką postmetafizyczną 183
  - 1.1. Od etyki Innego do etyki innych 183
  - 1.2. Ontologia słaba fundamentem etyki *non violence* 187
  - 1.3. Etyka postmetafizyczna jako etyka dóbr i tradycji 189
  - 1.4. Skończoność podstawą odpowiedzialności 193
2. Krytyczna ocena wybranych koncepcji etycznych 196
  - 2.1. Teoria komunikacji Apla i Habermasa 196
  - 2.2. Rorty'ego koncepcja redeskrypcji 198
  - 2.3. Etyczna orientacja hermeneutyki Gadamera 199
3. Znaczenie współczucia i miłosierdzia 200
  - 3.1. *Pietas* jako forma współczucia 200
  - 3.2. Miłosierdzie jako *caritas* 205

4. Krytyczna ocena nauki i techniki	211
4.1. Nauka formą manipulacji natury	211
4.2. Technika drogą dehumanizacji człowieka	215
5. Problemy bioetyki nihilistycznej	223
5.1. Istota bioetyki laickiej	224
5.2. Redefinicja natury człowieka	228
5.3. Istota sporu o początek życia ludzkiego	233
5.4. Eutanazja jako forma racjonalizacji życia	236

ROZDZIAŁ VI

MEANDRY ETYKI NIHILISTYCZNEJ	240
1. Błędne utożsamienie chrześcijaństwa z nihilizmem	241
2. Inne możliwości interpretacji hermeneutycznej	250
3. Problem relatywizmu moralnego	256
4. Wielość modeli etyki laickiej	262
5. Nieadekwatność odpowiedzi na kryzys humanizmu	268
ZAKOŃCZENIE	278
BIBLIOGRAFIA	289
SUMMARY	317
TABLE OF CONTENTS	329
INDEKS OSOBOWY	333